

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 3986/1924.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu, dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Ienopolei și al Hălmagiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salu-tarea noastră arhierească!

„Mântuire a trimis Domnul poporului său“.
(Priceasna sărbătorii.)

Jubișilor creștini și fii sufletești!

Se bucură sufletul meu întru Domnul, că după darul și nemărginita îndurare a lui Dumnezeu față cu lumea sa și cu noi, ne-am învrednicit a ajunge cu pace și cu bine acest mare praznic al întrupării fiului lui Dumnezeu, aceasta zi de pomenire a nașterii după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, astfel că, acum putem întona și cânta cu veselie sufletească psalmul: „Mântuire a trimis Domnul poporului său“.

Este mare acest praznic al Mântuirii, deci trebuie să ne facem vrednici de el, ca astfel să ne putem întări în nădejdea binelui și a fericirii vremelnice și vecinice, după care însă-țosează tot muritorul creștin.

Dar pentruca să putem avea nădejdea Mântuirii, trebuie să plinim și noi poruncile bisericeii din credință curată și din dragoste nefățarnică iubindu-ne unul pre altul, precum și Dumnezeu ne-a iubit pre noi, și spre dovedirea iubirei sale nemărginite, a trimis în lume pre unul născut fiul său, pre Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos, care prin

viața și sfintele sale învățături ne-a dat pildă de viață neprihănită și astfel ne-a dovedit, că El nu voește moartea păcătosului ci ca să se întoarcă și să fie viu, și spre deplina orientare în viața noastră ne-a lăsat și sfintele sale învățături, cari avem să le urmăm cu toată sfințenia.

Cât de mulțumitoare este lumea pentru acest mare dar, voi o știți cu toții, și ca să o știți pe deplin, nu aveți decât să vă examinați pe voi înșivă, firea și viața voastră de toate zilele.

Eu în pastorală mea dela Nașterea Domnului din 1923 am dat espresiune convingerii mele, că voi nu sunteți mulțumiți cu mersul lucrurilor din lume și tot atunci v'am spus și aceea, că nici voi nu pliniți poruncile și v'am arătat cauzele, pentru cari voi nu vă rugați și nu vă puteți ruga ca și creștini adevărați în casele voastre, un lucru acesta, care dacă nu se face dimineața și la timp, nu se mai face toată ziua.

Având în vedere, acest adevăr, v'am recomandat cu toată căldura inimii mele cercetați biserica în Dumineci și sărbători,

astfel măcar odată în săptămână să împliniți porunca bisericii, să luați duh nou și putere nouă spre apărare contra ispitelor vieții.

V'am recomandat aceasta, pentru că voi sunteți biserica Dumnezeului celui viu, și prezența voastră în sfânta biserică în număr mai mare întărește temelia bisericii și o face mai frumoasă, mai tare și mai puternică de cât toate celelalte podoabe ale ei.

Voi în biserică aveți prilejul de a vă uita la catapiteazma ei, deci să priviți și sfintele icoane și astfel să Vă dați seamă, că icoanele sfinte de aceea sunt așezate la loc de frunte pe iconostas, ca credincioșii să se intereseze de viața și viețuirea celor reprezentați în icoane și astfel să urmeze viața lor prin împlinirea datorințelor creștinești și astfel să-și câștige fieștecă *liniștea sufletească*, care este mai mare și mai puternică decât toate plăcerile și bogățiile lumii acesteia.

Cum ați urmat acestui sfat arhieresc, voi știți mai bine, pentru că eu nu știu nici aceea, unde și în cari comune s'a ridicat crucea recomandată pentru cei căzuți pe front, de aceea vă recomand părintește să nu uitați sfatul meu părintesc ci să faceți totul ca buni creștini, să cercetați biserica în Dumineci și sărbători, să vă mărturisiți și cuminecați în timpul prescris, ca astfel și Dumnezeul ceriurilor să asculte și cu dragoste părintească să plinească rugăciunile și cererile voastre de toate zilele.

Aduceți-vă aminte de rugăciunea domnească, de *Tatăl nostru* și iertați unul altuia greșele, ca astfel și Tatăl nostru cel din ceriuri să ierte greșelele voastre, și să vă mântuiți din osânda păcatelor voastre.

Jubiților creștini și fii sufletești!

Am repetit acum cele de mai sus și am făcut aceasta cu speranța, că voi vă veți trezi din amorțeala voastră și prin împlinirea datorințelor creștinești veți ajunge o stare mai bună și mai mulțumitoare și veți avea și liniștea sufletului, care să vă facă destoinici pentru toate lucrurile bune și vrednice de un creștin și de a vă apăra cu rezultat contra ispitelor vieții.

Și acum ating un lucru, care poate că nu vă plăcea la aceia, pre cari îi privește, dar datorința mea este să-l scot la iveală până încă nu e prea târziu.

Eu m'am ocupat și am studiat serios de ani de zile fluctuațiunea poporului, nașterile și cazurile de moarte, și cu multă părere de rău am constatat, că poporațiunea noastră nu numai nu crește și nu sporește în proporțiunea numărului sufletelor, ci în unele locuri mortalitatea e mai mare decât numărul nașterilor, un lucru acesta, care dacă nu se va îndrepta la vreme, ne copleșesc neamurile străine în țara noastră România-Mare.

Mi se spune din mai multe părți, că cauza prea mare a mortalității pruncilor ar fi în multe locuri și femeile, cari nu îngrijesc cu cuviință de feții lor și că tot ele ar fi cauza adevărată că nașterile nu sporesc cum s'ar recere, ceea ce voi bărbații trebuie să știți mai bine. Mi s'a mai spus și aceea, că unele femei se supun operațiilor păcătoase ca să nu nască și aceasta o fac atunci, când fătul a dat semne de viață, care operație multe femei o plătesc cu viața lor, un lucru acesta, care rămâne un păcat neiertat pentru toți cei ce-l fac și contribuie la el.

Aduceți-vă aminte, că din bătrâni nu eră așa. Când femeia mergea la biserică cu trei-patru prunci eră cinstită și respectată de toți deci: să nu uitați, că pruncii mulți nu sunt sărăcie ci dar și binecuvântare dela D-zeu care a zis: *Creșteți și vă înmulțiți și moșteniți pământul.*

Asemenea patimi sunt cu atât mai vrednice de ocară și osândă, cu cât ele nu obvin în casele și familiile oamenilor cari se plâng de sărăcie ci în casele și familiile frunțașilor, adecă în casele bogaților, cari prin faptele lor dau pildă rea consătenilor lor și cari în neputința lor, lasă femeii rolul de conducere și stăpână absolută, și numai mai târziu, îi văd rodul slăbiciunii sale, a căror urmări sunt certele urâte și apoi divorțurile multe, deci vă rog pre voi bărbații bătrâni și tînări de o potrivă, să fiți cu toată băgarea de seamă asupra inclinărilor rele ale soțiilor voastre și să le desmântați dela ori ce porniri păcătoase

și să nu vă faceți și voi părtași păcatelor lor, pentru că păcătuiți greu contra neamului și a bisericii creștine.

Cu acest prilej mă simt dator conștiinței mele să vă atrag luarea aminte și la alt lucru, de care am auzit că se practică în unele comune și anume *jocul de cărți* și cu bani grei, la care s'a dat unii dintre fruntașii noștri și nu cu scopul de a petrece vremea, ci cu scopul păcătos de a pune mâna pe banii vecinului, un lucru păcătos acesta, care de comun se încheie cu certe, și cu supărare, cari trec din generație în generație de care satul nu are nici folos, ci numai rușine.

Aș putea să a numesc satele în cari iubiții mei credincioși s'au dat la asemenea petreceri, dar cred că vorba mea de acum va servi de admoniție celor cu asemenea înclinări. Ating cu acest prilej și patima beției, a carei urmări voi le cunoașteți destul de bine, că ea aduce *rușine și sărăcie*.

Și acum mă adresez *voauă femeilor*, și vă rog cu toată dragostea inimii mele, cinstiți-vă bărbații așa cum sunt, pentru că voi vi-ați ales, și pentru că după sfânta carte, bărbatul este capul muierei, și precum îl veți cinsti, așa vă vor cinsti și ei pe voi. Ușurați-le greutatea vieții prin tratare bună, ca astfel să vie cu drag acasă, unde să aflu pace și liniște după munca lor grea din cursul zilei.

Dați-vă seamă, că pe voi v'au făcut Dumnezeu ca să fiți mame, organ de sporire a neamului, deci datorința voastră de căpetenie este să *urmați scopului căsătoriei, care este nașterea pruncilor și creșterea lor întru frica lui Dumnezeu*; dați pruncilor voștri creștere bună morală întru frica lui Dumnezeu, și păziți viața lor de toate alunecările păcătoase, ca astfel să vă pomenească cu pietate ca și pre părinții buni, și la mormântul vostru să meargă cu flori de dragoste și de pietate, căci de nu veți asculta sfatul meu, să știți că nu vă vor pomeni și la mormântul vostru nu vor merge, iar vouă bărbaților vă spun vorba înțeleptului Solomon: „*Nu înceta a certa pruncul — dacă e păcătos — pentru că de îl vei lovi pre el cu nuiua, nu va muri*”.

Tot Solomon zice: „*Să nu muți hotarele*

celea vechi și în agonisita săracilor să nu întri”, ceea ce înseamnă să nu întri cu brazda în holda vecină.

Punându-vă la inimă aceste sfaturi arhieresti, ca să vă mântuiți, rog pre înduratul Dumnezeu să vă binecuvinteze pre voi toți, casele și familiile voastre, cu toate darurile celea bogate și să vă învrednicească a ajunge cu pace și mai mare îndestulare și alte asemenea sfinte sărbători, iar cea de astăzi să o petreceți cu bine, cu bucurie și liniște sufletească, Amin.

Dat în reședința noastră episcopescă din Arad, la sărbătorile Nașterii Domnului din 1924.

Al vostru tuturor

de binevoitor:

Joan J. Papp m. p.

Episcopul Aradului.

I M N,

la

Nașterea Domnului nostru Isus Hristos

O, vino iar, Isuse,
Din slava ta 'nălțat!
Cu zori de mângâiere
Cum te-am dorit, visat...

E zi de revelare cu zori dumnezeești,
Când Moș-Crăciun sosește cu daruri îngerești,
Și 'n dalbe zori le 'mparte la „dragii săi copii,
Prin sate și orașe din munți și din câmpii!

Și vin colindătorii cu vești de bucurie!
Și vin și lăutarii cu zori de veselie!
Dîin turnurile 'nalte, din vechile biserici
Resună toaca, clopot și cor și rugi de clerici.

Vestind lumii creștine de marea sărbătoare:
Căci Mesia azi, naște din Maria Fecioară!
Iar îngerii din ceruri, ca oamenii pe plaiu
Sărbează, saltă 'n coruri cu dulci visări de raiu!

Privind aceste clipe cu zori de mântuire,
Răpit mă simt cu duhul în magică plutire
In sferile mai 'nalte, cu stele legănate,
Și 'n lumi fără prihană cu îngerii populate.

Și-un tainic vis mă duce într'un moment suprem
Aproape de orașul profetic Vifleem,
Ce par'că îmi șoptește de-o Sfântă Familie,
De-o tainică minune a veacului dintâie...

„In vremea profeșită a mântuirii noastre
O stea în Orienturi lucind pe bolți albastre,
Vestea cu taină mare că Vergura Maria
In „plinătatea vremii“ născu'ta pre Mesia!

„Acuma 'n noaptea sfântă, cu zori de revelare
Venind îngerul Gavril, vestește cu glas tare:
Că Maica Preacurată prin Sfântul Duh de sus,
Din pântecile Sale născu'ta pre Isus!

Primind acum vestirea mai mulți păstori, săltând
Mergeau să se închine Născutului plâpând.
Din Persia veniră trei crai într'un alaiu,
Cu daruri mari cînstiră pe Isus, noul Craiu;

Cu aur mult și smirnă, sfințită tămăioară,
Apoi Sfântei Familii tustrei să închinară!
Iar Maica Născătoarea de noul Dumnezeu
Ferice le arată pre dulce fiul său.

Cu raze pe alui frunte, la sânul Ei culcat,
De îngerii în slavă cu taină 'ncunjurat!
Dar . . . auzind de veste și regele Irod,
S'a turburat cu dânsul și mult al său norod:

Că ce 'mpărat în lume mai poate ca să fie,
Să nască, să domnească a sa împărăție?
A dat atunci poruncă dela Ierusalim
Ca pruncii să se taie din jur, din Vifleim?

Să fie o 'ngrozire! . . . pân' la doi ani tăiere?
Să nu rămâie urmă de-a lui Hristos putere? . . .
Dar Cel ce a dat lumii pe Fiul său iubit, —
De-a lui Irod mânie pe Isus l'a păzit.

Căci îngerii de pază în taină îi slujeau,
De Farisei, Fășarnici mereu îl depărtau;
Ca să se împlinească scriptura din profeși
A părăsit Iudeea, cercând alte cetăți;

Egiptul, Nazaretul în aur și porfiră
Îl așteptau sărbându-L, venind pe o catiră,
Condus de bunul Iosif, cel blând, prea credincios,
Alătura de Maica — unui temut Hristos!

*

Madona întristată umbla cetăți, popoară
Cu pruncu-i sfânt în brață, ce vreau ca să-l omoară
Irozii cei sălbateci, viclenii arhieriei
Ca Annas și Caiafa, și alți păgâni evrei!

Dar îngerul în taină le da mereu în știre.
De timpuri de restriște, sau bună prevestire;
Iar Maria cu Iosif din fuga 'n Egipt
Cu Domnul nostru Isus să 'ntorc la Nazaret:

„Acî 'n orașul magic, gătit de sărbătoare,
Cu floare lângă floare, și cel mai dulce soare,
Îl așteptau păstorii, preoși și mult popor
Să prosterneau în cale, primind Oaspeșii lor

Cu haine așternute, cu ramuri verzi și flori,
Cu arcuiri triumfale, ca 'n falnici sărbători!
Și toși săltau în inimi de-o mare bucurie,
Și preamăreau din suflet cereasca 'mpărăție,

Căci i s'a dat putere Unui născut prea sfânt,
Să mântuiască lumea, pierdută pe pământ" . . .
Că al nostru este Isus, și mare'i Dumnezeu
Ce-a înnăițat din veacuri, român poporul său!

*

Si dacă în coliba, modestă păstorească
Mântuitorul lumii a vrut ca să se nască,
Din Maria Fecioara cu taină întrupat,
De păstorași și îngeri cu drag încunjurat, —

Atunci și-a promisiunii cerească 'mpărăție
De lumea pământească aproape e să vie:
„Iar când o lume toată va crede în Dumnezeu,
Veni-va dela ceruri și Isus Fiul său“!

Și lumea va renaște.. prin veacuri fericită,
Ducând zile de aur, ca în raiu neprihănită! —
Că al nostru este Domnul, ce drept ne păstorește,
Și România-Mare prin veacuri o mărește!

PETRU IRHAȘ, Hălmagiu.

CRĂCIUNUL.

Sărbătoarea cea mai însemnată și mai veche la creștini, e *Crăciunul*, care cade ne-strămutat în 25 Decembrie a fiecărui an. În acea zi s'a născut Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu, care a propovedit principiile cele mai înalte de morală, caritate, credință și iubire, aducând pacea pe pământ și înfrățirea între oameni. *Pace vouă* ne spune Sf. Scriptură! Toată creștinătatea răspândită pe suprafața pământului, să țină deci spre idealul *pacei*, și să se pătrundă de însemnătatea acestor cuvinte sublimе, *Pace vouă*!

Fericirea omului în această lume trecătoare nu se cuprinde decât: în dragostea ce trebuie să avem pentru aproapele nostru, și în pacea vecinică care ne aduce toată fericirea, lăsând la o parte ura și patima.

Veni-va timpul când aceste principii se vor realiza, când războaie vor încetă, când zăngănitul săbiilor și bubuitul tunurilor se vor preface în pluguri, și atunci fericirea stăpâni-va pământul, căci voia ta Doamne aceasta este: *Pace pe pământ și între oameni bună învoire!*

Predică la Nașterea Domnului.

„Și le-a zis lor Ingerul: Nu vă temeți, că iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul. Că s'a născut vouă astăzi Mântuitor, care este Hristos Domnul^a. (Luca II. 10, 11.)

Fraților!

Iată într'adevăr vestea cea mare, pe care o aștepta lumea de mai bine de cinci mii de ani; iată marele eveniment, pe care-l preziseră atâția proroci, pe care-l închipuiseră atâtea ceremonii, pe care-l așteptaseră atâția drepti și pe care toată firea părea că-l făgăduște și-l grăbește prin stricăciunea generală răspândită în tot trupul: iată marea binefacere, pe care bunătatea lui Dumnezeu o pregătea oamenilor, de când neascultarea celui dintâi părinte al lor îi supusese pe toți păcatului și morții.

Mântuitorul Hristos, Domnul, se arată astăzi pe pământ. Steaua lui Iacov se arată în univers; sceptrul eșise din Iuda, și acela care trebuia să vină, a venit; timpurile tainice s'au împlinit; Domnul a făcut să se arate mielul făgăduit Iudeii: O fecioară a luat în pântece și a născut și din Vitteem iese conducătorul, care va învăța și va cărmui tot Israilul.

Această naștere câte bunuri noi, fraților, nu vestește ea oamenilor? Ea n'ar fi fost vestită, așteptată și dorită atâtea veacuri, ea n'ar fi putut face religiunea unui popor întreg, obiectul tuturilor profețiilor, singurul scop al manifestării lui Dumnezeu către oamenii, dacă ea n'ar fi fost cel mai mare semn de iubirea sa. Ce noapte fericită a fost aceea care a privighiat la aceeașă dumnezeiască naștere! Ea a văzut *Lumina lumii* strălucind în întunericul ei, cerurile răsunând de bucurie și de cântările îngerești.

Dar pentru ca să avem veselia, pe care răspândeste pe pământ și în cer această naștere, trebuie să luăm parte la binefacerile pe care ni le-a adus. Veselia obștească nu se întemeiază de cât pe mântuirea comună ce ni s'a oferit, și dacă cu tot ajutorul acesta, noi ne îndărătnicim încă în a ne pierde, Biserica ne plânge, și noi amestecăm doliul și întristarea cu veselia, pe care i-o însuflă o veste așa de fericită.

Dar care sunt binefacerile neprețuite, pe care le aduce oamenilor această naștere? Însăși duhurile cerești spun astăzi păstorilor: Nașterea aceasta aduce slavă lui Dumnezeu și pace oamenilor. Lui Dumnezeu îi dă slava, pe care ei nu încetaseră de și-o răpi sin-guri. Despre aceasta vă voi vorbi și eu astăzi.

Fraților!

Omul n'a fost pus pe pământ, de cât ca să aducă autorului ființei lui slava și închinăciunea ce-i era dator. El era dator majestății sale supreme închinăciunea și ascultarea lui; bunătății sale părintești

iubirea sa. Aceste datorii, săpate în fondul inimii sale, și născute cu el, îi erau încă neîncetat vestite de către toate făpturile. Cu toate acestea, el le uită, le șterge din inima sa. El nu mai vede în lucru ciustea și cultul ce se cuvine făcătorului suprem; nu mai vede în binefacerile, cu care e încărcat, iubirea ce dătează binefăcătorului său. Închinarea la idoli aduce deci făpturii, închinăciunea, care se cuvine numai Creatorului. Sinagoga îl cinstea cu buzele și iubirea ce-i datora se mărginea numai la închinăciuni exterioare, care nu erau vrednice de el; filosofia rătăcea în cugetările ei, măsura luminile lui Dumnezeu după ale omului și credea că rațiunea, care nu se cunoaște pe sine însăși, poate să cunoască adevărul. Într'un cuvânt Dumnezeu nu mai era cunoscut și slăvit, și omul nu se mai cunoaște pe sine însuși.

Și mai întâi la ce exces nu împinsese idolatria cultul său profan! Moartea unei persoane iubite îl înălța îndată în divinitate; iubirea conjugală își făcu zeii să; iubirea necurată o imită; toți au avut templele, preoții și jertfele lor. Fiecare popor fu gelos de a-și avea zeii săi, și afară de om aducea tămâie animalului; închinăciunile necurate deveniră cultul acestor divinități necurate; orașele, munții, câmpiile, deșerturile au fost murdărite de astfel de devinătăți, și au văzut clădiri mărețe închinare mândriei, desfrânării, răsunării. Mulțimea divinităților era de o potrivă cu a patimilor; zeii au fost așa de mult înmulți cât de mulți erau și oamenii; totul devine pentru om și Dumnezeu cel adevărat singur el n'a fost cunoscut de către om. Și cu cât se apropia mai mult vremea hotărâtă pentru venirea Mântuitorului, cu atât mai mult părea că crește corupțiunea printre oameni.

Dar cu toate că tot trupul își corupsese calea sa, Dumnezeu însă n'a mai voit să plouă mânia sa asupra oamenilor, nici să-i prăpădească printr'un nou potop, el vrea să-i mântuească. El pusese în cer semnul legăturii sale cu lumea, și acest semn nu era acel arc luminos care se arată cu timpul lui Noe în nori; era *Iisus Hristos Fiul său unic; Cuvântul întrupat, pecetea cea adevărată a legăturii veșnice, și singura lumină adevărată care vine să lumineze pe tot omul ce vine în lume*¹⁾ El se arată astăzi pe pământ și dă Tatălui său slava, pe care vorse să i-o răpească religiunea unui cult public. El a șters idolatria de pe fața pământului; a făcut să înceteze curgerea sângelui victimelor necurate, și schimbă mândrele lor temple, până atunci adăpostul tuturilor faptelor scârboase, în case de închinăciune și de rugăciune. Astfel universul își schimbă fața, singurul Dumnezeu necunoscut în Atena și cetățile cele mai vestite prin știința și politica lor, fu adorat: lumea recunoscu pe făcătorul său; Dumnezeu intră în drepturile sale; un cult vrednic de el se întemeie pe toată fața pământului și el avu pretutindenea închinători, care i se închină cu duhul și cu adevărul.

Iată cea dintâi binefacere a nașterii lui Iisus-Hristos și cea dintâi slavă pe care o dă el Părintelui său.

Dar fraților; această binefacere mare, este pentru noi? Nu ne închinăm noi oare idolilor deșerti? Nu punem noi oare în locul idolilor bogăția, desfrânarea, lumea cu toate plăcerile ei? Căci tot ce iubim mai mult de cât pe Dumnezeu, noi îl adorăm și ne închi-

¹⁾ Ioan I. 9.

năm; tot ce preferim lui Dumnezeu, devine însuși Dumnezeu nostru, și dumnezeii noștri sunt patimile noastre, cărora noi jertfim pe Dumnezeu cel adevărat. Patimile au fost zei altădată; și Iisus Hristos n'a distrus acești idoli, de cât distrugând patimile, care-i înălțaseră; noi însă îi înălțăm din nou făcând să revieze toate patimile care făcuseră toată lumea idolatră. Și la ce ne folosim ca să cunoaștem pe un Dumnezeu singur, dacă noi îndreptăm în altă parte închinăciunile noastre? Cultul (închinăciunea) este în inimă, și dacă Dumnezeu cel adevărat nu este Dumnezeu inimii noastre, atunci noi ca și păgânii punem făpturile în locul său și nu-i dăm slava ce i se cuvine.

Astfel, Iisus Hristos nu se mărginește numai ca să arate numele Părintelui său oamenilor și să stabilească pe ruinele și sfărâmurile idolilor cunoștința adevăratului Dumnezeu. El îi face închinători care vor socoti de nimic închinăciunile exterioare, dacă iubirea nu le va însufleți și nu le va sfinți și care vor privi milostenia, dreptatea, sfințenia, ca ofrandele cele mai vrednice de Dumnezeu.

Într'adevăr, Dumnezeu era cunoscut în Iudea zice Profetul, Ierusalimul n'a văzut idoli înălțați în piețele publice și să răpească închinăciunile, care se cuveniau Dumnezeului lui Avraam. Dar strălucirea tempului său, pompa solemnităților și sacrificiilor sale, strictetea observărilor legale făcea tot meritul cultului său, toată religiunea se mărginea la aceste datorii exterioare. Moravurile erau tot atât de criminale ca tot restul omenirii; nedreptatea, înșelăciunea, minciuna, adulterul, toate viciile existau. Dumnezeu era cinstit numai cu buzele, dar inima acestui popor nerecunoscător era totdeauna departe de el. Iisus Hristos a scos Iudea dintr'o greșală așa de mare, așa de veche și așa de urâtă pentru Părintele său. El îi învață că Dumnezeu privește inima, că este fără folos a curăți partea din afară dacă partea din lăuntru este plină de murdărie și de stricăciune, și că nu se mărește Dumnezeu în mod adevărat decât iubindu-l.

Dar, fraților, această greșală așa de mare și așa de des muștrată de Iisus Hristos Sinagogii, nu e oare și greșala celor mai mulți dintre noi? Suntem noi oare mai deslipiți de lume și de plăcerile ei criminale? Mai puțin ocupați cu grijile gătelii, ale luxului și ale avuției? Mai mult dispuși ca să rupem un angajament criminal, sau a ne depărta de cazurile, care ne duc la stricăciune? În aceste practici exterioare ale religiunii avem noi o inimă curată, o credință vie, o dragoste nefățarnică? Nu cumva suntem noi creștini numai cu numele? Așa că, această religiune, cu care ne mândrim nu este de cât un cult superficial la cea mai mare parte dintre credincioși; aceasta legătură nouă, care trebuia să facă închinăciunile cu totul duhovnicești, acest cult lăuntric, care trebuia să dea lui Dumnezeu în hători cu duhul și cu adevărul, nu-i-au dat de cât închipuiri, de cât închinători falși, cu un cuvânt, un popor care nu i se închină, care nu-l cinstesc de cât cu buzele, dar a cărui inimă stricată, pătată de mii de crime, legată de mii de patimi nedrepte, e totdeauna departe de el. Iată în ce chip noi răpim lui Dumnezeu slava, pe care i-a redat-o nașterea lui Iisus Hristos! Noi fără să pierdem cu totul credința, o lăsăm să se slăbească în lăuntru nostru; și această slăbiciune a credinței a corupt moravurile, a înmulțit viciile, a înmulțit în toate inimile iubirea de bunuri vremelnice, a adus turburarea (neorânduială), pisma, desbinarea printre

credincioși și a șters primele semne de curățenie, de sfințenie, de dragoste. Dar Nașterea lui Iisus Hristos nu numai că dă lui Dumnezeu slava ce i se cuvine, ci dă și oamenilor pace „pe pământ pace între oameni bună voire“¹⁾.

Fraților!

O pace universală domnea în toată lumea, când s'a arătat pe pământ Iisus Hristos, *Domnul Păcii*²⁾; toate națiunile supuse împărăției romane purtau pașnic jugul acestor mândri stăpâni ai lumii. Dar aceasta nu era de cât o pace falsă. Omul în prada patimilor sale nedrepte și furioase încerca în lăuntru său războiul și neînțelegerea cea mai crudă, depărtat de Dumnezeu, lăsat în prada turburărilor și a furiilor propriei sale inimi muncit de mulțimea și împotrivirea veșnică a înclinărilor lui neorânduite, nu putea să găsească pacea, pentru că n'o căuta de cât în însăși obârșia turburărilor sale.

Iisus Hristos se pogoară astăzi din cer pe pământ ca să aducă oamenilor pacea cea adevărată, pe care lumea nu le-o putuse da până la el. Și pentru că mândria, dușmăniile și răzbunările fuseseră isvoarele tuturilor turburărilor, care chinuiau inima omului, el vine să-i dea pacea, secându-le prin harul său, prin învățătura sa, și prin exemplul său.

Da, fraților, mândria a fost izvorul cel dintâi al tuturilor turburărilor, care sfâșiau inima oamenilor. Câte războaie, câte turburări n'a aprins pe pământ această patimă? De câte torente de sânge n'a înecat ea universul? Lumea întreagă nu era decât un teatru trist, unde această patimă semeță și nebună da în fiecare zi scenele cele mai sângeroase. Dar ce se petrecea în afară nu era de cât icoana turburărilor pe care omul mândru le încercă în lăuntru său. Dorința d'a se înălța era o virtute, moderațiunea trecea de lașitate. Mândria devenind singurul izvor de cinste și de slavă omenească, devenise stânca fatală pentru odihna și fericirea oamenilor. Nașterea lui Iisus Hristos, îndreptând lumea de această greșală, a restabilit pacea, pe care o alungase mândria de pe pământ. Astfel, el s'a născut în Vitteem într'o stare săracă, fără pregătire exterioară. El, a cărui naștere o sărbătoarea atunci toată oastea cerească, suferă ca să i se înscrie numele împreună cu numele tuturilor supușilor celor mai necunoscători ai cezarului. El, al cărui nume era mai pre sus de cât tot numele și care numai el singur avea drept să înscrie numele aleșilor săi în cartea veșniciei. Păstorii simoli vin numai ei singuri ca să-i aducă închinăciunii, El, înaintea căruia tot ce e mare în cer, pe pământ și în iad, trebuie să și plece genuchiul. În sfârșit tot ce poate înfrânge mândria omenească se găsește în priveliștea nașterii sale. El nu vine să ne facă fericiți de cât înfrânând dorințe, care ne turburaseră până atunci. El vine ca să ne arate

¹⁾ Luca II. 14.

²⁾ Isaia IX. 6.

bunuri mai reale, mai tainice, singure în stare să liniștească inimile noastre, să împlinească dorințele noastre, să ușureze suferințele noastre, bunuri, pe care nu ni le pot răpi oamenii și pe care e de ajuns a iubi și a dori ca să fie asigurat că le are. Cu toate acestea această pace fericită cine o gustă? Răsboaiele, turburările, mâniile sunt ele mai rari în lume după nașterea lui Iisus Cristos? Impărățiile și statele, care i se închină, sunt oare mai pașnice? Mândria, pe care a venit s'o nimicească, samănă ea oare mai puțină răsvrătire și încurcătură printre oameni? Unde găsești această fericită pace? În orașe? Mândria pune aci totul în mișcare, fiecare vrea să se urce mai sus de cât străbunii săi. În cercul familiar? Familia nu ascunde de cât griji și turburări, și tatăl de familie, ocupat, angajat, turburat neîncetat mai mult de înaintarea de cât de educație creștinească a lor săi, le lasă ca moștenire fierberile, și turburările sale, pe care și ei le transmit urmașilor lor.

Dar dacă turburările mândriei a alungat pacea de pe pământ, nu mai puține turburări au aprins dorințele necurate ale trupului. Omul nemai aducându-și aminte de măreția și bunătatea firii sale, și de sfințenia originii sale se asvârlise fără muștrare de cuget, ca și animalele în furiile acestui instinct brutal. Și ce potop de rele n'a răspândit pe pământ acest vițiu necurăteniei, care ajunsese să pătrundă și în temple și să aibă dumnezei săi necurați? Cu câtă furie nu s'a văzut că înarma popoarele împotriva popoarelor; pe regi împotriva regilor; pe frați împotriva fraților ducând pretutindenea turburarea. Vițiu acestă făgădui pace și plăcere, dar vrășmășiile, bănuelile, furiile, abuzurile, desgusturile, nestatorniciile, întristările mergeau totdeauna sub pașii săi. Nașterea lui Iisus Hristos vine să scoată fie oameni din această vultoare a corupțiunii ca să-i facă curați și nepătați, să deslege de aceste legături rușinoase și să le dea pacea, dându-le libertatea și curățenia pe care le-o răpise robia și tirănia acestui vițiu. El se naște dintr'o mamă fecioară și cea mai curată din toate făpturile și prin aceasta pune în cinste o virtute necunoscută în lume și pe care chiar poporul său o privea ca o necinste. Mai mult, unindu-se cu noi, se face șeful nostru, ne întrupează cu el; ne face să devenim membrele trupului său tainic.

Iată fraților, la ce treaptă de cinste ridică Iisus Hristos trupul nostru în această taină a întrupării sale. El face din acest trup templul lui D-zeu, sanctuarul Sfântului Duh, porțiunea unui trup, unde locuiește plinătatea Dumnezeirii, obiectul bunvoienței și a iubirii Tatălui său. Dar oare nu profanăm noi încă acest templu sfânt? Nu facem noi să servească necinstei membrele lui Iisus Hristos? Respectăm noi mai mult trupul nostru, de când a devenit o parte sfântă din tainicul său trup? De unde ne vin toate nenorocirile și toate întristările din vieța noastră, dacă nu din pricina acestui vițiu al corupțiunii? Nu este oare aceasta patimă, care ne ruinează tot avutul, care

aduce turburare și desbinarea în chiar familiile noastre, care necinstește numele nostru, care ruinează sănătatea noastră și care ne face să ducem o vieță tristă și plină de ocară pe pământ? Din momentul ce această patimă a murdărit sufletul nostru și a turburat odihna vieții noastre ce se petrece în lăuntru alt ceva de cât o revoluțiune sgomotoasă de spaimă, de dorințe, de gelozii, de neîncredere, de desgusturi, de răutăți, de ciudă, de supărări, de furii, de pisme? Și am gustat noi oare un singur moment pacea? Să facem să se nască din nou Iisus Hristos în inima noastră. Numai el singur poate să ne fie pacea advărată. Să gonim duhurile cele necurate din noi și casa sufletului nostru va fi pașnică, să ne facem din nou fiii harului; curățenia este singurul izvor al liniștii.

În sfârșit, nașterea lui Iisus Hristos împacă pe oameni cu Tatăl său; ea uni pe păgâni și pe Iudei, ea nimici toate aceste deosebiri uricioase de Grec și Barbar, de Roman și de Șcit; ea stinse toate vrășmășiile și toate urile; din toate popoarele nu făcu de cât un popor; din toți ucenicii săi, o inimă și un suflet. Totul despărția pe oameni și nimic nu-i lega între ei de cât patimile și interesele, cari și ele însăși erau unica obârșie a deservirii și a neînțelegerilor. Dar Iisus Hristos a devenit pacea noastră, împăcarea noastră, piatra cea din capul unghiului, care împreună și leagă toată clădirea, șeful viuifacător, care unește membrele sale și nu face decât un singur trup. Totul ne leagă cu el, și tot ce ne leagă cu el, ne unește împreună. Este acelaș duh, care ne însuflețește, același, nădejdie, care ne susține, acelaș sân, care ne naște, acelaș staul, care ne adună și acelaș păstor, care ne conduce; suntem fiii aceluiaș părinte, moștenitorii aceluiaș făgăduințe, cetățenii același cetăți veșnice, membrele unui singur trup.

Dar fraților, atâtea legături sfinte au putut ele oare să reușească ca să ne unească împreună? Creștinismul, care nu trebuie să fie de cât unirea inimilor, legătura credincioșilor între ei și a lui Iisus Hristos cu credincioșii și care trebuia să desemneze icoana păcii din cer pe pământ, nu mai e însuși de cât un teatru îngrozitor de desbinări și de turburări. Necredincioșii, dușmanii lui Iisus Hristos, fi profetului mincinos, care n'a venit să aducă de cât război și vărsare de sânge sunt în pace, iar fiii păcii și ucenicii aceluia, care vine s'o aducă azi oamenilor, iau totdeauna înmână fierul și focul unii împotriva altora. Fie care vrea să surpe pe vecinul său. Și dacă nu străpunge pe aproapele său, pe dușmaul său cu sabia, care-i poate fi răpită din mână, îl străpunge de o mie de ori mai crud cu sabia limbii; *pisma* fiind silită să se ascundă în lăuntru său, devine mai profundă și mai amară, și a erta este o slăbiciune cere necinstește.

O, fraților, Iisus Hristos în zadar a venit pe pământ. El a venit să ne aducă pacea pe pământ. El ne-a lăsat-o ca moștenire. El nu ne-a recomandat nimic așa de mult de cât ce să iubim. Să ne unim, dar cu Iisus Hristos, care s'a născut azi, să intrăm în duhul aceștii taine, să dăm lui Dumnezeu împreună cu El slava ce i se cuvine; acesta e singurul mijloc de a ne reda nouă înșine pacea pe care ne-a răpît o până acum patimile. Amin.

Econom Stavrofor *Vasilie Predeanu.*

Sărbători fericite, urăm tuturor colaboratorilor, prietinelor și cititorilor noștri.

Lucruri bune și frumoase la liceul de fete din Timișoara.

La începutul anului școlar curent dădusem plăcuta știre, care a fost înregistrată cu satisfacție de către publicistica românească, și adeca despre sfințirea unui paraclis la liceul de fete „Carmen Sylva“, al Statului, din Timișoara¹⁾.

Iar acum primim o alta știre plăcută, aceea despre organizarea elevelor noastre dela acel liceu, sub conducerea părintelui profesor de religie *Ioan Imbroane*, într'un cerc religios.

Acest cerc religios stă sub ocrotirea sfinței fecioare și martire *Ecaterina*, a căreia icoană s'a sfințit și s'a afișat în sala cercului religios, în ziua de comemorare a acelei sfinte, cu o festivitate religioasă-culturală.

Ziarul „Nădejdea“ din Timișoara dă, cu privire la aceste festivități, următoarea relație:

În ziua de 24 Noembrie a. c. a avut loc cu pioasă solemnitate sfințirea icoanei Sf. Ecaterina.

Serbarea s'a început printr'un serviciu divin oficiat de preotul școlii. Sf. Sa părintele Imbroane.

După serviciul divin Sf. Sa a ținut o frumoasă cuvântare, prin care a arătat începuturile grele ale creștinismului și vorbind în special de viața Sf. Ecaterina.

După serviciul religios a fost o mică serbare la care corul elevelor a executat câteva bucăți religioase.

Dra Marcu o citit o disertație.

Dra Antonescu a executat ireproșabil la pian o bucată de Liszt.

Dra Găvănescul a recitat o poezie de Stamatiad, iar o domnișoară a cărei nume îmi scapă a recitat o poezie franțuzească.

Scopul ce și l-a propus această societate religioasă nu poate fi decât lăudabil și suntem siguri de rezultatele frumoase ce le va avea.

Noi le spunăm: Curaj și spor la muncă!

Nici noi, din parte-ne, nu putem avea, decât numai cuvinte de îmbărbătare, mai ales când știm două lucruri: că opera sufletească, proaspăt organizată la liceul de fete din Timișoara, e un lucru sfânt și folositor Neamului în aceste vremi de ticăloșire morală, și că în-

¹⁾ Atunci, prin scăpare din vedere nu s'a înregistrat, că la actual sfințirea a slugit și proto-diaconul și inspector didactic regional *d. Sabin Evușian* din Timișoara. Într'gim acum informația, deoarece așa se cuvine pentru persoanei și a lucrului sfânt săvârșit.

sași obștea românească din Timișoara apreciază tot mai mult aceste silințe morale.

Ni-ar plăcea să avem și să publicăm și înseși Statutele Cercului religios, pentruca ideia de organizarea religioasă a tineretului școlar să fie cunoscută și urmată, pe cât se poate, și în alte părți, la alte școli.

Și până atunci vom publica cu plăcere, disertația pe care dș. prezidentă a cercului religios a ținut-o cu prilejul amintit.

Se cuvine adeca să se vadă: până la ce măsură de concepție și de însuflețire se ridică chiar și numai aceste *începuturi* de gândire superioară și de viață creștinească.

INFORMAȚIUNI.

Convocare. Membrii cercului religios Mândruțoc sunt poțiti a lua parte la întrunirea, ce se va ținea în 27 l. c. în Cuvin.

Program: La orele 7 dimineața utrenie. La orele 10 sf. liturgie în sobor. La priceastă predică de Ioan I. Ardelean preot în Micălaca. Conferință intimă. După masă producțiune cu elevii de școală și conferință de preotul Ioan Marșieu.

Cuvin, la 15 Dec. 1924.

Nicolae Țandru, președinte. *Dumitru Popa*, notar.

În articolul „Indemnuri pentru viața creștină“ apărut în Nr. 49, s'au strecurat următoarele greșeli de tipar:

În rândul al	4-lea, în loc de	eari,	se cetește:	carî	
„	54-lea,	„	soli,	„	robi
„	54-lea,	„	închinărilor	„	înclinărilor
„	64-lea,	„	întrămează	„	înfrănează
„	75-lea,	„	domn	„	drum
„	110-lea,	„	răul	„	zelul
„	126-lea,	„	multori	„	multora
„	132-lea,	„	mănuitorul	„	mănuitoare
„	137-lea,	„	munca	„	unula

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
architect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**

XVII sub conducerea Patriarhului dela Ipek, Arsenle Cernovics. Atunci se întâmplă că împăratul Leopold prin diplomele-l cunoscute a impus întreaga populațiune și preoțime ort. cu bisericile și mănăstirile sale sub jurisdicțiunea Patriarhului sârb. Primul început al despărțirii ierarhice care a zguduit supremația bisericească a sârbilor a fost art. XX din legea 1847. Nu cunoaștem cuprinsul acestei legi, căci nu se cuprinde nici chiar în ediția milenară din „Corpus juris Hungaricii” de și e cea mai complectă ediție a legilor ungare. E cert că menționatul art. este o creațiune a „Dietei din Pozsony” când vorbindu-se despre „Congresul bisericii ortodoxe din Cariovaț” s'a propus ca acel congres să fie convocat nu numai pentru sârbi, ci pe baze egale pentru toți ortodoxii. O grandioasă și perseverentă acțiune de emancipare a început academicianul Andrei Mocioni în urma căreia s'a încuviințat la 24 Dec. 1864 „Mitropolia română” de și pentru noi în condițiuni oneroase. Biserica noastră își redobândi cea mai mare parte a poporului, averea rămasă însă în cea mai mare parte la sârbi.

Din fundațiunile comune școlare și bisericești (multe-multe milioane!) abia ne-a succes să căpătăm câteva sute de mii.

Fondurile mari comune și toate mănăstirile cu excepția celei din Bodrog au fost lăsate ierarhiei sârbești, rezervându-ni-se dreptul de învoială reciprocă și'n urmă calea procesuală.

Pe calea împăcării nu am putut câștiga dela aliații noștri de azi măcar o singură avere comună. Tot ce am câștigat, s'a câștigat prin procese. Numai cu ajutorul judecătorilor am putut smulge din mâinile sârbilor averile comunelor: Clacova, Felneacul, Marghita, Parța, Dobrița, etc. Mai există însă și azi comune în jurul Panclovei și Bisericii-Albe unde românimea se roagă în limba lui Kiril, iar averile bisericești sunt la dispoziția sârbilor. Averi de miliarde grămădite în mâna avidă a bisericii sârbești așteaptă să fie declarate în cazul cel mai rău de averi comune cu sârbii. În sectorul Baziaș în nemijlocita apropiere a frontierei se află mănăstirile Baziaș și Zlatița de origină românești, Pracovița — comună românească — a căror averi sunt administrate de un călugăr sârb. Cred că ar trebui să se înceapă din nou procesul pentru averea bisericii „Sf. Gheorghe” din Timișoara apoi pentru mănăstirea din Vărădia.

Dacă Statul intenționează să soluționeze cea mai importantă chestiune a Banatului sfâșiat în două, care chestiune odată tot va trebui rezolvată — și cu cât se va rezolva mai târziu cu atâta va fi mai greu! — va trebui să trimită un jurist distins și totodată istoric la Budapesta, ca să cerceteze arhivele în cari va găsi o comoară de documente în această chestiune de-o importanță atât de mare în viața poporului român din Banat”.

Propagandă culturală-religioasă

la granița vestică a Țării, întreprinsă de către țărani din Arad-Pârneava.

În ziua de 3 Aprilie a. c. societatea de lectură și cântări „Doina” din Arad-Pârneava sub conducerea Părintelui-Profesor Nicolae Băru, străbătând cu auto-

mobilele satele românești Șimand, Erdeiș, Sorodor și Pii, sunt întâmpinați la orele 1½ în comuna Giula-Vârșand de câțiva intelectuali și o mulțime de țărani, în frunte cu harnicii preoți: Nestor Popa și Antoniu Takaci. În numele comunei urează bun sosir părintele Nestor, mulțumind apoi în numele societății Părintele N. Băru.

La ora 3 d. m. se oficiază Vecernia cu predică — de Părintele Calus Turicu — despre existența lui Dumnezeu susținută cu argumente teologice și științifice, încât cei prezenți au rămas absolut edificați asupra acestei chestiuni.

Răspunsurile liturgice au fost date de către corul „Doina”.

Seara la orele 9, urmează concertul cu următoarele puncte: „Hristos a înviat”, cuvânt de deschidere, „Despre dragostea de Dumnezeu” ținută de absolventul de teologie Ioan Crișan. Cu bucurie am constatat interesul ce l-a arătat publicul la această conferință. „Viața țiganilor” operetă, „Marșul soldaților” din Faust, trei „Doine” populare de Brediceanu cântate de țăranul I. Gligorescu, „Cântec sârbătoresc” „Cântecul oșteanului”, și „O seară din ștregărești”. Toate punctele de cântări au fost acompaniate la pian de D-șoara S. Băru.

Urmează apoi „Străbunii”, schiță tragică în trei acte în care tinerii Laza Vasilie — în rolul generalului Roman — și absolventul de teologie I. Crișan, — în rolul Decebal, — au jucat cu atâta simț, încât au transpus întreg publicul în vremurile când s'a petrecut acea sguduitoare scenă din Istoria strămoșilor noștri. Se cuvine laudă și celorlalți diletanți, fiind la locul lor în rolurile ce le-au avut.

Țiu să amintesc, că programul de propagandă a Soc. „Doina” nu s'a sfârșit, ci urmează a se continua în ziua de 23 Aprilie, — la Sf. Gheorghe, — în comuna Grăniceri (Otlaca).

Ca încheiere amintesc că s'a întreprins această propagandă la granița Țării, pentru că aici trebuie să se întărească mai mult ca ori unde: *Religiozitatea, Credința în Dumnezeu și Naționalitatea*, la din contră slăbind acestea, s'ar putea foarte ușor slăbi Statul Românesc, care a ajuns să cuprindă sub aripile sale pe toți frații de acelaș sânge și lege, cu o jertfă de 800.000 de oameni.

S'a întreprins această propagandă la granița Țării cu scopul de a putea contribui la întărirea credinței religioase și naționale acolo, unde e mai mare nevoie.

Fie ca cele amintite mai sus, să prindă rădăcini în toate păturile sociale, că numai așa s'ar putea ajuta la prosperarea și întărirea Țării întregite.

Raportor.